

Na CO se ptají muži O ženách

TOMÁŠ NOVÁK
THE BEASTESS

Na CO se ptají muži O ženách

TOMÁŠ NOVÁK
THE BEASTESS

GRADA Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

PhDr. Tomáš Novák
The Beastess
NA CO SE PTAJÍ MUŽI
O ženách

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
www.grada.cz
jako svou 5112. publikaci

Odpovědná redaktorka Maria Arnautovová
Sazba a zlom Radek Vokál
Návrh a zpracování obálky Daniela Eftimiadisová
Počet stran 128
Vydání 1., 2013

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

© Grada Publishing, a. s., 2013
Cover Photo © fotobanka Allphoto

ISBN 978-80-247-4359-2

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-8443-4 (ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-8444-1 (ve formátu EPUB)

OBSAH

7	Z ÚVODU K SESTERSKÉ KNIZE NA CO SE PTAJÍ ŽENY
10	ÚVODNÍ SLOVO DRAVÉ ŠELMY
12	RADIT, ČI NERADIT V PORADENSTVÍ, A POKUD PŘECE JEN RADIT, TAK CO RADIT
16	NA CO SE PTAJÍ MUŽI
112	NEŠKODNÉ RADY, JAK VYJÍT S EVOU
121	JAK POZNAT, ZDA JSTE OPRAVDOVÝ MUŽ
124	ZÁVĚREČNÉ MATEŘSKÉ NAUČENÍ OPRAVDOVÝM MUŽŮM
126	NABÍDKA „ŠTAFETOVÉ POMOCI“
127	PŘEČTĚTE SI

Motto:

To, co po nás zůstane, je jen soubor příběhů.

Salman Rushdie

Z ÚVODU K SESTERSKÉ KNIZE *NA CO SE PTAJÍ ŽENY*

Čtyřiačtyřicet let působení v psychologickém poradenství je málem magické číslo. Pokud bych první den v zaměstnání zpracoval numerologicky, coby datum narození, vedlo by za zkušeností a poznáváním jiných lidí, překonávalo by všechny problémy a úskalí života, často se vydávalo na cestu poznání a hledání ideálu. „Hustý!“ komentoval to můj vnuk.

Prožil jsem ta léta a zachtělo se mi napsat paměti. To se snadno řekne, leč nemám starosvětský šarm profesora Vladimíra Vondráčka, nedostává se mi humoru primáře Miroslava Plzáka, neoplývám brilantní schopností vytvořit *Eseje na konci kariéry* tak jako profesor Zdeněk Matějček. Chybí mi zážitky Adiny Mandlové, ba i Vlasty Chramostové. Jen kdesi v podvědomí mám uloženy stovky otázek, které mi o ženách položili muži a o mužích ženy. Těch, které jsem mohl nazvat svými klienty, bylo asi tolik, jako je dnes obyvatel Ivančic.

Nejsem zastáncem tzv. bezradného poradenství. Ten, kdo se mnou hovoří o svém problému, má právo znát můj názor. Zda jej využije ke zlepšení situace, je již jeho věc. Poradenské otázky i odpovědi, které jsem si vybavil, jsem využil k napsání této knihy.

V poradenství platí: „Nevíte-li, zda se smát, nebo plakat, volte to první.“ V rámci odpovědí abstrahuji od úvah o biologických genderových rozdílech. Nezabývám se tím, která polokoule mozku u koho a jak dominuje. To za mne již dávno učinili povolanejší. Jak již uvedeno, otázky a odpovědi jsou použity jako paměti. To umožňuje doplnit je občas vzpomínkou, zážitkem.

Všude, kde píší o muži-manželovi, ženě-manželce, by mělo být i slovo „některý“, „některá“. Každý jsme jiný, i když určité podobnosti nejsou čistě náhodné.

Muži i ženy jsou divy přírody, potažmo dědičnosti, prostředí a výchovy. Máme se (tedy v zásadě a často) rádi. Jeden bez druhého jsme jen ohrožený druh s perspektivou pár (desítek) let, a tudíž jsme si souzeni. Tedy „proč bychom se netěšili, když nám pánbůh zdraví dá“, a proč bychom na nás oba neměli pohlížet s pochopením. To by se mělo projevit i v této

knize. Na vznesené otázky odpovídám pragmaticky. Krásná a vznešená slova nejsou můj obor. Úmyslně usiluji o zjednodušení.

V rámci odpovědí nemám patent na rozum. Mohu se mýlit, mohu mít jiný názor než čtenáři. Stručnost může vést k nedorozumění. Odpovědi nechť jsou vnímány jako osobní pohled. Mimo jiné i podnět pro vaše zamyšlení. Když vám moje odpověď mluví z duše a otázka působí, že jste ji mohl/a položit vy sám/sama, potěší mne to. Vás zřejmě již méně.

Rozhodně neradím na úvod pokusu o pěkný večer vzít tuto knihu a pronést: „Miláčku, tady jako by psali o nás. Já ti to přečtu!“ Ne že by mi vadilo, pokud po vyslechnutí mého opusu váš protějšek odtuší něco na způsob: „Ten Novák je kus vola a vůbec tomu nerozumí!“ To je riziko povolání. Ale bylo by smutné, kdyby se takové použití knihy dostalo do rozporu s již po tisíciletí platnou Hippokratovou zásadou: „Primum nihil nocere! – Především neškodit!“

Mimochodem tuto zásadu považoval za motto svého konceptu tzv. discentní psychoterapie vynikající slovenský psycholog Ondrej Kondáš. Pan profesor měl mimo jiné i značné úspěchy s hypnózou při odvykací terapii kuřáků. Sám byl silný kuřák. Docent Jaroslav Skála, muž jako skála pevný v přesvědčení, že terapeut alkoholiků musí abstinovat, se ho kdysi zeptal, jak je možné „vodu kázat a víno pít“, tedy odnaučovat kouření a sám být náruživý kuřák. Ondrejko, jak mu říkali přátelé, ihned vážně opáčil: „Nemohu přestat kouřit, neboť přece nemohu podléhat nátlakovým skupinám.“ Jde o brilantní příklad tzv. „mužské logiky“.

Čas plynul a i jmenovaný kouřit přestal. Zřejmě pozdě. Zemřel brzy poté a velmi předčasně. I tak mohou někdy vypadat důsledky jistě brilantní logiky v praxi.

Když píšete tyto řádky, vidím lehce šibalský a lehce introvertní náznak úsměvu pod pečlivě zastříženým knírkem pana profesora a jako bych ho slyšel říkat: „No, vidíte, kam to vede, když nátlakovým skupinám podlehnete!“ Muži mají totiž vždycky pravdu...

Muži to mají těžké, když žijí se ženami. Ženy to mají těžké, když žijí s muži. Jenže jak jinak, když se máme (nebo alespoň jsme se měli) tak rádi. A ještě ke všemu mám s tou babiznou či s oním strašným chlapem naše báječně, hezké, chytré, milované děti.

P. S.: Ty naše děti jsou samozřejmě po mně!!!

Chtěl jsem, aby kniha pro muže byla poněkud jiná než kniha pro ženy. Jiné jsou samozřejmě dotazy a odpovědi na ně, jakož i veškerý další text. Jiná je však i spoluautorka, kterou jsem k psaní přizval v rámci genderové korektnosti. Tím pádem doznala změny do jisté míry i struktura knížky, jež je pojata jako jakási forma rozhovoru mezi třemi stranami: mužskými klienty, poradcem-mužem a možná poněkud zlomyslnou ženou. Nechám ji ale, ať se raději představí sama.

Tomáš Novák

ÚVODNÍ SLOVO DRAVÉ ŠELMY

Jsem opravdu potěšena možností podílet se na knize, jejímž cílem je poučování mužů. Je to něco, co (jak mi jistě dáte za pravdu) ženy všeobecně velmi rády dělají. Pánům to může jediné prospět! Mít u toho navíc možnost záškodnický popichovat odborníka na mezilidské vztahy je obzvláště vyvedenou třesničkou na dortu. Jeho velkorysosti si vážím.

Není to koneckonců poprvé, kdy spolu něco píšeme. Naše první společná kniha *Pravda a lež v partnerství* vyšla v nakladatelství Grada v roce 2007. Tehdy bylo pro mě úplně nové, že mě někdo přizval ke spolupráci na knize, a brala jsem tudíž svůj úkol nesmírně vážně a zodpovědně. Od té doby se ovšem ledacos změnilo.

Ještě předtím než kniha vyšla, jsem se odstěhovala do Velké Británie, kde žiji dodnes. To samo o sobě převrátilo řadu mých hodnot a názorů naruby: dovolím si skoro tvrdit, že nejsem v určitých ohledech úplně tatáž osoba. Proto jsem se rozhodla psát pod pseudonymem. Jelikož si uvědomuji, že mé anglické jméno „The Beastess“ nemusí znít českým uším srozumitelně a libozvučně, hned v úvodu ho přeložím a vysvětlím jeho původ.

„The Beastess and The Beast“ je název mé anglické firmy, jejímuž založení jsem krom své původní psychiatrické profese věnovala své dosavadní emigrantské úsilí. Jedná se o těžko přeložitelnou slovní hříčku, parafrázi v anglickém prostředí notoricky známého názvu pohádky „The Beauty and The Beast“. Což je naše české Kráska a zvíře. Namísto krásy („The Beauty“) zde však vstupuje do páru druhé zvíře, zvíře-ona, zvíře v ženském rodě („The Beastess“). Přeložit ovšem The Beastess and The Beast jako Zvíře a zvíře by byl poněkud zavádějící.

Poněvadž v této knize zastupuji pouze ženskou polovinu pohádkové dvojice, připadlo mi nejvhodnější přeložit samostatné „The Beastess“ jako Šelma. Šelmák by asi překladem své poloviny jména nadšen nebyl, ale protože neumí česky a v knize se vyskytuje jen zprostředkovaně, nebude me na jeho případné protesty brát zřetel.

Nyní již tedy víte, jak jsem ke svému jménu přišla. Doufám, že se představou „šelmy“ nenecháte zastrašit. Její odpovědi jsou psány převážně humornou formou a nemají za cíl nikoho doopravdy zranit. Narozdíl od svého

spoluatora nečerpám ani tak ze své odborné praxe, jako spíše z vlastní zkušenosti s muži a svými emocionálními reakcemi na jejich chování. Díky životu v zahraničí a netradičnímu životnímu stylu to možná budou zkušenosti poněkud jiné, než by vám nabídla „normální“ česká žena, ale snad to nebude na škodu věci a snad vám mé odkazy na anglické a jiné cizokrajné prostředí nepolezou příliš na nervy.

Mohu vám totiž zaručit jedno. Bez ohledu na národnost, rasu a kulturu, bez ohledu na to, co „vědci objevili“ o kulturní či biologické podmíněnosti našich tužeb, a bez ohledu na to, co pak feministky překroutily k obrazu nevím přesně koho, když se muž setká se ženou, je to vždycky pohádka, kterou stojí za to žít a vyprávět dalším generacím. Dokonce i tehdy, když nemá šťastný konec.

Předám teď slovo zpět doktoru Novákovi a přihlásím se znovu jako Šelma, až budu mít pocit, že jeho mužský pohled potřebuje malinko žensky doplnit.

The Beastess

RADIT, ČI NERADIT V PORADENSTVÍ, A POKUD PŘECE JEN RADIT, TAK CO RADIT

Radit, nebo neradit je dilema manželského poradenství. V jeho začátcích se radilo hojně a nepřiliš reálně. Doporučení bývala hodně obecná, šířila různé manželské mýty. Vše bývalo řečeno jednoznačně, bez ohledu na nuance situace. Málem jako zjevení zapůsobil v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století MUDr. Miroslav Plzák. Byl vtipný, měl nadhled, dokázal se vcítit, přinejmenším do světa mužů. Pokud ženy dokázaly pominout lehkou příměs moderně řečeno sex-šovinismu, zjistily, že i jim může pomoci. Jeho přístup byl dosti direktivní. Autorita bílého pláště se mísila se sice humorným, leč poněkud učitelským přístupem. Řeknu vám, co dělat a co nedělat, a když budete podle toho jednat, povede se vám dobře. V rámci možností, to se rozumí samo sebou... Jeho kritici tvrdili, že radí, jak manželství přežít, ne jak v něm žít. Problém je v tom, že rad, jak žít mimo jiné i v manželství, je nadúroda. A ještě ke všemu u konkrétní dvojice obvykle nefungují tak, jak by měly.

V době, kdy zájem o knížky M. Plzáka kulminoval, vznikl výzkum o vlivu fyzického habitu na akceptaci direktivních rad. Ukázalo se, že klienti je nejlépe přijímají od muže pyknického typu, blahobytné výživy, s brýlemi a počínající pleší. Popis velmi připomíná právě Plzáka. Aniž bych o to usiloval, ba druhdy jsem i s osudem samozřejmě marně bojoval dietami, i já patřím do pomyslného klubu těchto pánů. Nu, neradíte, máte-li brýle, pleš a břicho... a navíc pracujete v poradně!

Od konce sedmdesátých či začátku osmdesátých let se prosadil odlišný přístup. Zvláště mladým kolegyním nebyl poměrně direktivní přístup vlastní. Nahradily ho přístupem nedirektivním. Slovní hříčkou bez-radným. Takový přístup může vypadat například takto:

Klient: *Paní doktorko, já nevím, zda se mám rozvádět, nebo ne. Co myslíte? Znáte mě i moji ženu...*

Poradkyně, ze všech sil se věře, opravdově a empaticky usmívající:

Váš problém tedy je, zda se rozvést, nebo zůstat v manželství.

Klient: *Přesně tak. Nerad bych přišel o děti. Soud je dá určitě matce. Když odejdu, tak už děti neuvidím, to mi manželka řekla jasně. Jenomže jak si mám sám sebe vážit, když mi nasadila parohy. Kdyby šlo o jediný případ, tak neřeknu. Ale byl to rok. Když to prasklo, tak ji nechal. Z nouze jsem jí dobrý... tak to je.*

Empaticky, věře a opravdově se usmávající poradkyně: *Hm.*

Klient: *Když odejdu, tak rodina bude fuč, děti budou fuč, přijdu o všechny a o všechno. Nevím, jestli se to dá přežít. Když zůstanu, tak jenom kvůli dětem, s pocitem, že mi to může udělat kdykoliv znova. To je na zbláznění. Mám strach, co bude dál.*

Poradkyně: *Řekněte mi o tom strachu.*

Klient: *No, bojím se, jak to může dopadnout. Co bude s dětmi. Jestli zase někdy budu moci ženě důvěřovat, jestli to, že najednou nechce odejít, není jenom taková dočasná finta, než si někoho najde. Vůbec nevím, co mám dělat. Jsem bezradný jak teď, tak do budoucna. Co myslíte, dá se udělat tlustá čára a jít s manželkou dál?*

Poradkyně, stejně jako předtím empatická, vřelá a opravdová: *Můžete udělat za vším tlustou čáru?*

Klient: *Ale asi ano. Chtěl bych, už kvůli dětem. Ale co žena, prostě žárlím na to, co bylo, nevěřím jí a sám sobě jsem protivný.*

Poradkyně: *Hm...*

(Klient si nadále zoufá...)

Samozřejmě, i dialog s radou může končit všelijak.

Klientka: *Pane doktore, ta čůza, mimochodem o dvacet let mladší než já, si usmyslela odtáhnout mého chlapa od rodiny. Myslíte, že mám za ní zajít a říct jí, co si o takové lidře myslím?*

Poradce: *Ne. Řekne vám, že záleží na rozhodnutí vašeho muže...*

Klientka: *To by mohla ta kráva zkusit. Já ho znám. Skáče, jak ona píská. Taková vysypaná slunečnice a dělá, jak se zamilovala.*